

Nieuw Haags Peil van 2 maart 2008

De peiling van vandaag staat duidelijk onder invloed van de commotie die sinds donderdag is uitgebroken over de aangekondigde film van Wilders. Omdat onder de CDA-kiezers een deel achter Wilders en zijn film staat heeft het optreden van drie CDA-politici de afgelopen dagen de electorale trouw voor het CDA verder doen verminderen. Daarmee staat het CDA op de laagste score sinds het voorjaar van 2006 toen de strijd om het lijsttrekkerschap van de VVD ontbrandde.

De VVD, PVV en TON zijn ieder drie zetels gestegen. De PvdA stijgt een zetel ten koste van de SP.

Landelijke peiling politieke voorkeur

<i>in zetels Tweede Kamer</i>	Verk. TK 2003	Verk. TK 2006	24/2 2008	2/3 2008
CDA	44	41	32	29
PvdA	42	33	20	21
SP	9	25	20	19
VVD	28	22	15	16
PvdVrijheid	0	9	15	16
Groen Links	8	7	11	11
ChristenUnie	3	6	7	7
D66	6	3	8	8
SGP	2	2	2	2
PvdDieren	0	2	2	2
Groep Verdonk (TON)			18	19
Andere partij	8	0	0	0
Totaal	150	150	150	150
CDA+PVDA+ChristenUnie	89	80	59	57

De commotie rondom de aangekondigde film van Wilders snijdt scherp door het electoraat. Het overgrote deel der Nederlanders vindt dat Wilders het recht heeft om deze film te maken, maar de helft van die groep vindt dat hij er wel mee naar buiten kan komen en de andere helft niet. En de verschillen tussen de electorale samenstelling van die twee groepen heeft forse gevolgen voor de electorale steun.

	Oordeel film		
	Kan wel	Doe het niet	Verskil
Politieke richting	%	%	%
Links	28	49	-21
Midden	18	14	4
Rechts	54	33	21
Religie	%	%	%
Geen	48	39	9
RK	24	24	0
Protestant	15	24	-9
Gestemd in 2002	%	%	%
LPF	27	5	22
Gestemd in 2006	%	%	%
PVV	11	1	10
VVD	20	8	12
CDA	23	31	-8
PvdA	14	28	-14
SP	16	16	0
Zou nu stemmen	%	%	%
PVV	20	2	18
TON	17	7	10
VVD	10	10	0
CDA	14	24	-10
PvdA	10	18	-8
SP	10	16	-6

Bij de verkiezingen in 2006 bleek al in het Zuiden van het land dat Wilders/PVV daar een forse aanhang had. Onder de Katholieke kiezers is ook op dit moment de PVV duidelijk meer favoriet dan onder de andere kiezers (18% van die groep zegt nu PVV te zullen stemmen, terwijl het bij alle Nederlanders gemiddeld 10% is). Als we de CDA-kiezers van 2006 nemen dan is daar een duidelijk verschil in oordeel over Wilders. Ongeveer een derde deel heeft vertrouwen in hem (scoort een 6 of hoger) en twee derde deel heeft geen vertrouwen in hem, waarvan het grootste gedeelte een 4 of lager scoort.

En van de groep die vertrouwen in hem heeft vindt weer het overgrote deel dat hij wel met de film naar buiten kan komen. Nog maar een derde deel van deze CDA-kiezers uit 2006 geven nu op weer CDA te zullen stemmen. De rest verdeelt zich in vrijwel gelijke mate over de PVV en de TON.

Dit is een goed voorbeeld van hoe op dit moment de middelpuntvliedende electorale krachten werken bij heikele politieke onderwerpen. Een deel van de kiezers van regeringspartijen zijn het niet eens met het standpunt van de vertegenwoordigers van die partij (in de regering of in de fractie). En ze geven aan een partij te stemmen rechts of links van het midden. Dat wordt maar heel beperkt gecompenseerd door bewegingen vanuit de zijkanten (terug) naar het centrum.

Niet alleen staan de drie regeringapartijen op dit moment nog slechts op 57 zetels, de laagste score sinds het aantreden van het kabinet, maar ook staan de drie traditioneel grote partijen in Nederland, CDA, PvdA en VVD samen nog maar op 66 zetels. Dat is 30 zetels minder dan bij de verkiezingen een jaar geleden. Maar ook die score toen van 96 zetels was historisch gezien voor deze drie partijen al A22(heel) laag.